ביאור בדרך אפשר

נאמר בנבואת הושע, בפסוק המסיים את ההפטרה של שבת פרשת במדבר: **וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי לְעוֹלָם,** הקדוש־ברוך־הוא אומר לבני ישראל שהקשר שלהם אתו יהיה כמו כלה המאורסת לחתן בקשר נצחי **וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בֶּאֱמוּנָה וְיָדַעַתְּ אֶת הַוְיָ׳**[1].

הִנֵּה ׳וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי׳ הוּא מַאֲמַר הַקָּבָּ״ה שֶׁנִּקְרָא חָתָן - לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרָאוֹת בְּשֵׁם כַּלָּה, כַּמְבֹאָר בְּ׳לִקּוּטֵי תּוֹרָה׳[2] לאדמו״ר הזקן, פרשת במדבר במאמר דיבור־המתחיל זה ״וארשתיך״ שֶׁ׳כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל׳ הבחינה העליונה באלוקות שֶׁהִיא מְקוֹר כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל נִקְרֶאת כַּלָּה. וּלְהָעִיר מִמַּה שֶׁכָּתוּב בְּהַגָּהַת הַ׳צֶּמַח צֶדֶק׳ על מאמר זה ב׳לקוטי תורה׳ ״עַיֵּין **רַבּוֹת** מדרש רבה על פרשת **בֹּא״כוּ׳, וּמִשָּׁם** מדברי המדרש על־פי הגהת ה׳צמח צדק׳ מַשְׁמַע, שֶׁגַּם הַנְּשָׁמָה שֶׁמְּלוּבֶּשֶׁת בַּגּוּף ולא רק המקור העליון של נשמות ישראל נִקְרֶאת בְּשֵׁם כַּלָּה. וְעִנְיָן זֶה (וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי גו׳) נֶאֱמַר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁלְּכֵן נֶאֱמַר ״וארשתיך״ בִּלְשׁוֹן יָחִיד המתייחס לכל אחד ואחד מישראל, ולא בלשון רבים המתייחס לעם ישראל ככלל עַל־דֶּרֶךְ מַה שֶׁכָּתוּב[3] אָנֹכִי הְוָיָ׳ אֱלֹקֶיךָ, בִּלְשׁוֹן יָחִיד, כִּדְרָשַׁת חֲכָמֵינוּ זַ״ל[4] שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הָיָה אוֹמֵר, עִמִּי הַדִּבּוּר מְדַבֵּר, בעשרת הדברות אָנֹכִי הְוָיָ׳ אֱלֹקֶיךָ, בִּלְשׁוֹן יָחִיד, כִּדְרָשַׁת חֲכָמֵינוּ זַ״ל[4] שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הָיָה אוֹמֵר, בעת שנאמרו עשרת הדברות עִמִּי בפרט הַדִּבּוּר של הקדוש־ברוך־הוא מְדַבֵּר, כפי שממשיך ומבאר כיצד הנשמה של כל אחד ואחד מישראל, וכפי שהיא מלובשת בגוף, נקראת ׳כלה׳.

ב) וְהָעִנְיָן בָּזֶה, כַּמְבֹאָר בְּ׳לִקּוּטֵי תּוֹרָה׳ שֶׁ׳כַּלָּה׳ (מִלְּשׁוֹן כִּלָּיוֹן) רצון לדבוק באלוקות עד כלות הנפש, היינו אבדן המציאות האישית) **הוּא עַל שֵׁם הַפָּסוּק**[5] בתהילים **כָּלְתָה נַפְשִׁי** וזה לשון הפסוק: ״נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה׳, לבי ובשרי ירננו אל א־ל חי״), **וְהַיְנוּ,** והטעם לכך שהנשמה משתוקקת לדבוק באלוקות באופן של כיליון, כלות הנפש, הוא **לְפִי שֶׁשָּׁרְשָׁהּ** של הנשמה **הוּא מִסְּפִירַת הַמַּלְכוּת** העליונה עליה נאמר שאין לה אור משלה והיא עומדת תמיד בתשוקה לקבל מהספירות שלמעלה ממנה **שֶׁתְּשׁוּקָתָהּ לְדָבְקָה** לדבוק ולהתחבר **בִּמְקוֹרָהּ וְחַיֵּי הַחַיִּים יִתְבָּרֵךְ** ה׳ יתברך שהוא המקור של השפעת החיות לכל הדרגות ולכל העולמות, והתשוקה הזו היא **בִּכְלוֹת הַנֶּפֶשׁ, כְּמַאֲמַר**[6] הזוהר **נְהוֹרָא תַּתָּאָה קָאֲרֵי תְּדִיר לִנְהוֹרָא עִילָּאָה וְלֹא עִילָּאָה שָׁכִיךְ,** האור התחתון (ספירת המלכות שהיא האחרונה והתחתונה מבין עשר הספירות) ׳קורא׳ ונמשך תמיד כלפי האור העליון (הספירות שמעל ספירת המלכות, מהן היא מקבלת השפעה) ואינו שוקט, **וּמִזֶּה** מהתשוקה באופן של כיליון בספירת המלכות, מקור נשמות ישראל, **נַעֲשָׂה עִנְיַן הַכִּלָּיוֹן** התשוקה לדבוק באלוקות עד כלות הנפש **בְּכָל נְשָׁמָה וּנְשָׁמָה**[7] של כל אחד ואחד מישראל **שֶׁהִיא חֵלֶק אֱלֹקָה מִמַּעַל**[8] ושואפת לדבוק בשורשה ומקורה העליון.

וּבִפְרָטִיּוּת יוֹתֵר, הִנֵּה בַּפָּסוּק הַנַּ״ל בו נאמר הביטוי ״כלתה נפשי״ **כְּתִיב נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת הְוָיָ׳ לִבִּי וּבְשָׂרִי יְרַנְּנוּ אֶל אֵ־ל חָי, וְצָרִיךְ לְהָבִין טַעַם חִילּוּק הַלְשׁוֹנוֹת בַּכָּתוּב, שֶׁלְּגַבֵּי ׳נַפְשִׁי׳** ״נכספה וגם כלתה נפשי״, **כְּתִיב** שהכיסופים וכלות הנפש הם אל **חַצְרוֹת הְוָיָ׳,** ה׳חצרות׳ של הקדוש־ברוך־הוא **וּלְגַבֵּי** הכיסופים

בס״ד. שבת פרשת במדבר, ערב חג השבועות, ה׳תשכ״ח

(הנחה בלתי מוגה)

וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי לְעוֹלָם, וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בֶּאֱמוּנָה וְיָדַעַתְּ אֶת הַוְיָ׳[1]. הִנֵּה ׳וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי׳ הוּא מַאֲמַר הַקָּבָּ״ה שֶׁנִּקְרָא חָתָן - לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרָאוֹת בְּשֵׁם כַּלָּה, כַּמְבֹאָר בְּ׳לִקּוּטֵי תּוֹרָה׳[2] שֶׁ׳כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל׳ שֶׁהִיא מְקוֹר כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל נִקְרֶאת כַּלָּה. וּלְהָעִיר מִמַּה שֶׁכָּתוּב בְּהַגָּהַת הַ׳צֶּמַח צֶדֶק׳ ״עַיֵּין רַבּוֹת בֹּא״כוּ׳, וּמִשָּׁם מַשְׁמַע, שֶׁגַּם הַנְּשָׁמָה שֶׁמְּלוּבֶּשֶׁת בַּגּוּף וְעִנְיָן זֶה (וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי גו׳) נֶאֱמַר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁלְּכֵן נֶאֱמַר בִּלְשׁוֹן יָחִיד, עַל־דֶּרֶךְ מַה שֶׁכָּתוּב[3] אָנֹכִי הְוָיָ׳ אֱלֹקֶיךָ, בִּלְשׁוֹן יָחִיד, כִּדְרָשַׁת חֲכָמֵינוּ זַ״ל[4] שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הָיָה אוֹמֵר, עִמִּי הַדִּבּוּר מְדַבֵּר.

ב) וְהָעִנְיָן בָּזֶה, כַּמְבֹאָר בְּ׳לִקּוּטֵי תּוֹרָה׳ שֶׁ׳כַּלָּה׳ (מִלְּשׁוֹן כִּלָּיוֹן) הוּא עַל שֵׁם הַפָּסוּק[5] כָּלְתָה נַפְשִׁי, וְהַיְנוּ, לְפִי שֶׁשָּׁרְשָׁהּ הוּא מִסְּפִירַת הַמַּלְכוּת שֶׁתְּשׁוּקָתָהּ לְדָבְקָה בִּמְקוֹרָהּ וְחַיֵּי הַחַיִּים יִתְבָּרֵךְ בִּכְלוֹת הַנֶּפֶשׁ, כְּמַאֲמַר[6] נְהוֹרָא תַּתָּאָה קָאֲרֵי תְּדִיר לִנְהוֹרָא עִילָּאָה וְלֹא עִילָּאָה שָׁכִיךְ, וּמִזֶּה נַעֲשָׂה עִנְיַן הַכִּלָּיוֹן בְּכָל נְשָׁמָה וּנְשָׁמָה[7] שֶׁהִיא חֵלֶק אֱלֹקָה מִמַּעַל[8].

וּבִפְרָטִיּוּת יוֹתֵר, הִנֵּה בַּפָּסוּק הַנַּ״ל כְּתִיב נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת הְוָיָ׳ לִבִּי וּבְשָׂרִי יְרַנְּנוּ אֶל אֵ־ל חָי, וְצָרִיךְ לְהָבִין טַעַם חִילּוּק הַלְשׁוֹנוֹת בַּכָּתוּב, שֶׁלְּגַבֵּי ׳נַפְשִׁי׳

---

1) הושע ב, כא־כב - סיום הפטרת ש״פ במדבר (וראה לקמן ס״ה). 2) ד״ה וארשתיך לי לעולם - פרשתנו ח, א. 3) יתרו כ, ב. ואתחנן ה, ו. 4) יל״ש יתרו רמז רפו. 5) תהלים פד, ג. 6) ראה זהר ח״ב קמ, א. ח״א קעח, ב. עז, ב. פו, ב. 7) ראה גם לקו״ת שה״ש מח, סע״א. 8) תניא רפ״ב.